

Je wordt beschouwd als een slachtoffer van een misdrijf als je schade hebt geleden ten gevolge van een bepaalde gebeurtenis waardoor je bijvoorbeeld gewond bent geraakt of waardoor je eigendommen beschadigd of gestolen werden, en de nationale wetten deze gebeurtenis als een misdrijf omschrijven. Als slachtoffer van een misdrijf kent de wet je bepaalde individuele rechten toe zowel voor, tijdens als na het strafproces.

De strafprocedure in België bestaat uit een onderzoeksfase en een vonnisfase. In de meeste gevallen wordt het onderzoek gevoerd onder leiding van de procureur des Konings (opsporingsonderzoek) of – in bepaalde meer ingewikkelde dossiers – de onderzoeksrechter (gerechtelijk onderzoek). Tijdens het onderzoek wordt bewijs verzameld om te bewijzen dat er een misdrijf is gepleegd en door wie dat het misdrijf is gepleegd.

Nadat het onderzoek beëindigd is, wordt het dossier afgesloten of naar een rechtbank doorverwezen. Tijdens het strafproces zal de rechtbank het verzamelde bewijs evalueren en beoordelen of de verdachte inderdaad schuldig is. Als de verdachte schuldig wordt bevonden, wordt hij/zij veroordeeld en kan hem een straf worden opgelegd. De rechtbank kan echter ook oordelen dat de persoon onschuldig is en hem vrijspreken.

Als slachtoffer heb je een aantal rechten doorheen de strafprocedure. Als je op een meer actieve wijze wenst te worden betrokken in de strafprocedure, kan je ervoor kiezen je te laten registreren als **benadeelde persoon** of je **burgerlijke partij** stellen. In bepaalde omstandigheden kan je ervoor kiezen om zelf het strafproces op te starten via een rechtstreekse dagvaarding van de dader of door een klacht met burgerlijke partij stelling neer te leggen bij de onderzoeksrechter. Via de burgerlijke partijstelling is het mogelijk om een schadevergoeding te vorderen van de dader. Wanneer aan een aantal voorwaarden is voldaan (bijvoorbeeld als je het slachtoffer bent van een geweldsmisdrijf en de dader of de verzekeringsmaatschappij de schade niet kunnen vergoeden) kan je een tegemoetkoming krijgen van de Staat.

De volgende informatiefiches leiden je door de verschillende stappen in de strafprocedure en geven je een overzicht van je rechten [tijdens het onderzoek](#), [tijdens het strafproces](#) en [na het strafproces](#). Je kan hier ook meer informatie vinden over de bijstand en de [hulp die je kan krijgen](#).

Laatste update: 03/08/2017

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

1 - Mijn rechten tijdens het onderzoek

Hoe en waar moet ik een misdrijf aangeven?

Hoe kan ik opvolgen wat de autoriteiten doen met mijn klacht?

Hoe kan ik betrokken worden bij het onderzoek?

Welke rechten heb ik als getuige?

Ik ben minderjarig. Heb ik bijkomende rechten?

Welke informatie kan ik van de politie en de diensten slachtofferzorg krijgen over het verloop van het onderzoek?

Heb ik recht op juridische bijstand?

Hoe kan ik bescherming krijgen als ik me bedreigd voel?

Tot welke diensten kan ik mij tijdens de onderzoeksfase wenden als ik bijstand nodig heb?

Is het mogelijk om een schikking te treffen met de dader of om een bemiddeling op te starten?

Wat zijn de mogelijke beslissingen op het einde van het onderzoek?

Kan ik beroep aantekenen als het dossier gesloten wordt zonder dat dit voor een strafrechter werd gebracht?

Ik ben een buitenlander. Hoe worden mijn rechten en belangen beschermd?

Bijkomende informatie

Hoe en waar moet ik een misdrijf aangeven?

Je kan een misdrijf aangeven op het politiekantoor, bij voorkeur op het politiekantoor van de plaats waar het misdrijf is gepleegd. In een crisissituatie kan je altijd het noodnummer 112 bellen. Als het geen noodsituatie betreft kan je terecht bij het dichtstbijzijnde politiebureau. De adressen van de verschillende politiekantoren kan je vinden op de website van de lokale politie in het [Nederlands](#) en [Frans](#).

Elke Belgische burger of Belgische ingezetene (bv als je een permanente verblijfsvergunning hebt) kan bepaalde minder zware misdrijven (bijvoorbeeld vandalisme, winkeldiefstal en fietsdiefstal) online aangeven in het [Nederlands](#), [Frans](#) en [Duits](#).

Daarnaast kan iedereen, dus ook toeristen, internetgerelateerde misdrijven melden via een specifieke website die beschikbaar is in het [Nederlands](#), [Frans](#), [Duits](#) en [Engels](#).

Een beperkt aantal misdrijven kan enkel worden vervolgd als het slachtoffer er zelf klacht voor neerlegt, bijvoorbeeld smaad en eeroof (de zogenaamde klachtmisdrijven).

Het is niet nodig om je klacht dadelijk na het misdrijf neer te leggen, maar je hebt er wel alle belang bij om dit zo snel mogelijk te doen zodat de politie over precieze informatie beschikt over de feiten, de omstandigheden en de schade die je hebt geleden. Bovendien moet je er ook rekening mee houden dat na verloop van een bepaalde periode de autoriteiten een misdrijf niet meer kunnen vervolgen ('de verjaring'). Deze periode is vastgelegd door de wet en verschilt per misdrijf. De termijnen kunnen variëren van zes maanden tot 20 jaar. Ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht zijn onverjaarbaar.

De politie zal je verhoren om jouw klacht op te nemen in een proces-verbaal. Tijdens het verhoor heb je een aantal rechten die ook gelden indien je eventueel op een later tijdstip opnieuw zou worden verhoord. Ongeacht in welke hoedanigheid je verhoord wordt (bijvoorbeeld als slachtoffer of als getuige) moet de politieambtenaar je vóór het verhoor meedelen dat:

je niet verplicht kan worden jezelf te beschuldigen;

je verklaringen als bewijs in rechte kunnen worden gebruikt;

je het recht hebt te vragen dat alle vragen en antwoorden in jouw eigen bewoordingen worden genoteerd;

je het recht hebt te vragen een bepaalde opsporingshandeling uit te voeren of een bepaald verhoor af te nemen;

je gebruik mag maken van de documenten in je bezit, zonder dat daardoor het verhoor wordt uitgesteld en dat je, tijdens de ondervraging of later, mag vragen dat deze documenten bij het proces-verbaal van het verhoor of bij het dossier worden gevoegd.

je het recht hebt om kosteloos een kopie van de tekst van jouw verhoor te krijgen. Je moet deze kopie vragen op het einde van het verhoor. Behalve in bepaalde uitzonderingen, zal je deze kopie onmiddellijk ontvangen.

Indien je je in een andere taal dan die van de procedure wenst uit te drukken, wordt een beëdigde tolk opgeroepen om je bij te staan tijdens het verhoor. Dit is kosteloos. Je kan ook gevraagd worden om zelf je verklaring op te schrijven in je eigen taal.

Je klacht zal neergeschreven worden in een proces-verbaal waarin met name de volgende informatie is opgenomen:

Je naam, adres, telefoonnummer en eventueel ook je email adres;

Gedetailleerde informatie over het misdrijf: wanneer en waar heeft het misdrijf plaatsgevonden, wie was er betrokken, wat is er gebeurd, wat zijn de gevolgen van het misdrijf;

De contactgegevens van de getuigen;

Een beschrijving van de betrokken personen, zoals hun lengte, hun lichaamsbouw en hun kleding. Informatie over hun mogelijke leeftijd, haarkleur en stijl, accent en eventuele opvallende kenmerken als wratten, littekens, tatoeages of moedervlekken kunnen ook erg nuttig zijn;

Verwondingen die je hebt opgelopen (een arts kan hiervoor een attest uitschrijven dat je aan de politie kan overhandigen, zelfs enkele dagen nadat je klacht hebt neergelegd). Je kan aan je arts ook een attest van werkonbekwaamheid vragen;

Elke andere (materiële) schade die je hebt geleden (het is handig als je hier foto's van neemt).

Je kan tijdens het verhoor ook aangeven dat je praktische, sociale, psychologische of juridische hulp nodig hebt.

Het is aangewezen dat je een kopie maakt van de documenten die je aan de politie overhandigt. Je kan de originele documenten immers later nog nodig hebben voor bijvoorbeeld je verzekeringsmaatschappij.

Indien je slachtoffer bent van een seksueel misdrijf, zal het verhoor, in de mate van het mogelijke, plaatsvinden in een aangepast lokaal dat de nodige discretie biedt.

Behoudens een aantal uitzonderingen, maakt de politie het **proces-verbaal over** aan het parket. De procureur des Konings zal daarop beslissen of de politie een onderzoek moet starten of niet. Dit onderzoek kan gevoerd worden onder leiding van enerzijds de procureur des Konings (**opsporingsonderzoek**) of anderzijds, bij meer ingewikkelde dossiers of wanneer meer ingrijpende onderzoeksmaatregelen nodig zijn, zoals een huiszoeking, de onderzoeksrechter (**gerechtelijk onderzoek**). In sommige gevallen kan de politie zelf het onderzoek starten en het afgewerkte dossier naar het parket doorsturen voor verder gevolg (**Ambtshalve Politieel Onderzoek**). Voor een aantal lichte misdrijven (bijvoorbeeld fietsdiefstal) en rekening houdend met de omstandigheden (bijvoorbeeld het ontbreken van enig spoor van de verdachte) zal de politie een **Vereenvoudigd Proces-Verbaal (VPV)** op stellen. Dit VPV blijft op het politiecommissariaat en wordt niet overgemaakt aan het parket. Elke maand wordt er wel een overzichtslijst van alle opgestelde VPV's overgemaakt aan de procureur des Konings, waardoor hij op de hoogte wordt gebracht van jouw klacht. Indien er nieuwe elementen aan het licht komen (bijvoorbeeld: identificatie van de dader van het misdrijf) die de zaak een andere wending kunnen geven, wordt het proces-verbaal overgemaakt aan de procureur des Konings en zal je hierover geïnformeerd worden door de politie.

Hoe kan ik opvolgen wat de autoriteiten doen met mijn klacht?

Na het indienen van je klacht zal je een attest van klachtneerlegging krijgen. Op dit attest vind je het referentienummer van je zaak, de naam van de politieagent die je geholpen heeft en de contactgegevens van het parket (dat je kan contacteren voor de opvolging van je klacht).

Op dit attest wordt duidelijk aangegeven of je klacht wordt behandeld als een normaal **proces-verbaal**, een **ambtshalve politieel onderzoek** of een **vereenvoudigd proces-verbaal**.

Hoe kan ik betrokken worden bij het onderzoek?

Indien je geen andere stappen onderneemt dan de klachtneerlegging bij de politie, zal je door de procureur des Konings, in geval van vervolging, enkel worden geïnformeerd over de datum, uur en plaats van de zitting van het vonnisgerecht.

Indien je geïnformeerd wenst te worden over een ander gevolg dat aan jouw klacht wordt gegeven, biedt de wet je de mogelijkheid om je **benadeelde persoon** te verklaren. Je kan dit door in persoon of via je advocaat een verklaring van benadeelde persoon af te leggen bij de politieambtenaar die het proces-verbaal opstelt, of door de verklaring af te geven op het secretariaat van het parket of op het politiekantoor of ze per aangetekende brief op te sturen naar het secretariaat van het parket. Bij het attest van klachtneerlegging krijg je een modelformulier daarvoor.

Als benadeelde persoon word je schriftelijk op de hoogte gebracht van de beslissing van de procureur des Konings (bijvoorbeeld: de seponering en de reden daarvan of het instellen van een gerechtelijk onderzoek) en van een eventuele rechtsdag voor een onderzoeksgerecht. Je kunt ook elk stuk dat je nuttig acht, laten toevoegen aan het dossier. Bovendien heb je het recht te verzoeken om inzage van het dossier te nemen en er een afschrift van te verkrijgen

Indien je schadevergoeding wenst of indien je andere rechten wil verkrijgen, moet je je **burgerlijke partij (1)** stellen. Hiervoor moet je in persoon of via je advocaat een verklaring afleggen. Deze verklaring kan worden afgelegd in alle fasen van de procedure. Als burgerlijke partij heb je het recht:

om inzage te vragen in het dossier en er een afschrift van te verkrijgen,

om aan de onderzoeksrechter te vragen om bijkomende onderzoekshandelingen te stellen,

om, op eenvoudig verzoek, minstens eenmaal gehoord te worden door de onderzoeksrechter,

om een eventuele wedersamenstelling van de feiten bij te wonen,

om schadevergoeding te vragen of een rechtsmiddel aan te wenden tegen de gewezen beslissingen (bijvoorbeeld: in hoger beroep gaan) en ook gehoord en geïnformeerd worden in het kader van de uitvoering van de vrijheidsstraf.

Als burgerlijke partij en als benadeelde persoon kan je je laten vertegenwoordigen door een advocaat in je contacten met de autoriteiten. Aangezien het onderzoek in België geheim is, is het niet mogelijk om aanwezig te zijn bij de onderzoeksdaden (bijvoorbeeld bij het verhoor van de verdachte), met uitzondering van het plaatsbezoek met het oog op de wedersamenstelling van de feiten.

Je hoeft zelf het bestaan van het misdrijf en de schuld van dader niet te bewijzen.

Eens het proces-verbaal naar het parket is doorgestuurd en een eventuele vervolging van start is gegaan, is er geen enkele mogelijkheid om de strafprocedure eigenhandig stop te zetten. Dit geldt ook voor de misdrijven die enkel kunnen vervolgd worden na een klacht van het slachtoffer (klachtmisdrijven), zoals bv. smaad en eerroof.

Welke rechten heb ik als getuige?

Tijdens het onderzoek zal je, als slachtoffer, hoogstwaarschijnlijk verhoord worden als getuige.

Als je je bedreigd voelt als getuige, kan je (alsook je gezin en familieleden) onder bepaalde omstandigheden bepaalde beschermingsmaatregelen toegekend krijgen (link naar 'Hoe kan ik bescherming krijgen als ik me bedreigd voel?')

Wanneer je een verklaring hebt afgelegd tijdens het onderzoek, kan je een vergoeding vragen voor je reis- en verblijfskosten. Je kunt ook een tegemoetkoming krijgen als je een halve dag verlof op je werk hebt moeten vragen. Deze kosten worden betaald via het staatsbudget maar zullen teruggevorderd worden van de dader als hij/zij schuldig wordt bevonden.

Wanneer je een beschermingsmaatregel hebt gekregen of als je niet in het land bent, kan je ondervraagd worden via een video- of teleconferentie.

Ik ben minderjarig. Heb ik bijkomende rechten?

Als je **jonger bent dan 18** en je slachtoffer bent van een misdrijf, dan heb je de volgende bijkomende rechten tijdens het verhoor:

je mag je laten begeleiden door een meerderjarige persoon van jouw keuze;

de ondervraging kan in een aangepaste kamer plaatsvinden.

Om te vermijden dat je je verhaal verschillende keren moet herhalen, kan er worden beslist om het verhoor audiovisueel (beeld en geluid) op te nemen. Als je **jonger bent dan 12** kan het verhoor opgenomen worden op video nadat men jou hierover heeft geïnformeerd. Als je **ouder bent dan 12** zal men jouw verhoorenkel mogen opnemen op video als je hiervoor de toestemming geeft. Deze verhoren vinden plaats in een verhoorlokaal dat hiervoor specifiek is uitgerust.

Als je het slachtoffer bent van seksueel misbruik, prostitutie of kinderpornografie zal de verjaringstermijn van het misdrijf pas beginnen lopen als je 18 wordt.

Als minderjarig slachtoffer zal de politie je ook doorverwijzen naar diensten slachtofferhulp die gespecialiseerd zijn in kindermisbruik.

Je zal ook beschermd worden tegen bekendmaking in de media. De publicatie of verspreiding van foto's, tekeningen en andere materialen die je identiteit kunnen prijs geven, is immers verboden.

Welke informatie kan ik van de politie of van de diensten slachtofferzorg krijgen over het verloop van het onderzoek?

De politie zal je informatie geven over:

de verschillende diensten slachtofferzorg;

de procedure die zal gevolgd worden na het neerleggen van jouw klacht;

de voorwaarden die je moet vervullen om een schadevergoeding te kunnen krijgen.

Deze informatie zal aangeboden worden aan de hand van het attest van klachtneerlegging en brochures en kan je mondeling verder worden toegelicht. De brochures zijn beschikbaar in de drie landstalen ([Nederlands](#), [Frans](#) en [Duits](#)) en in het Engels.

Het is belangrijk om te weten dat je enkel op de hoogte zal worden gehouden van een aantal ontwikkelingen in jouw dossier wanneer je een verklaring van benadeelde persoon hebt of je **burgerlijke partij (1) hebt gesteld**. Het gaat om de volgende zaken:

de beslissing van de procureur des Konings om je zaak te seponeren en de reden van deze beslissing;

de beslissing van de procureur des Konings om je zaak door te verwijzen naar een onderzoeksrechter voor een gerechtelijk onderzoek;

de beslissing van de procureur des Konings om een minnelijke schikking of een bemiddeling in strafzaken voor te stellen aan de dader;

de datum dat je zaak voor de rechtbank zal worden behandeld;

Bovendien heb je als benadeelde persoon of als burgerlijke partij het recht te verzoeken om inzage van het dossier te nemen en er een afschrift van te verkrijgen. Deze vraag kan worden gericht aan het openbaar ministerie of aan de onderzoeksrechter tijdens het onderzoek.

Je kan kopieën krijgen van het dossier maar je zal hiervoor een vergoeding moeten betalen (ongeveer 0,25 tot 0,50 eurocent per kopie), tenzij je zaak naar een hof van assisen is verwezen, dan zijn de kopieën gratis.

Heb ik recht op juridische bijstand?

Voor een eerste oriënterend juridisch advies kan je je wenden tot de **juridische eerstelijnsbijstand**, waar advocaten op bepaalde dagen en uren een gratis advies verlenen en je, indien nodig, naar gespecialiseerde diensten kunnen verwijzen. Er worden zittingen georganiseerd in de gerechtshoeven, de vrederechters, de justitiehuisen, sommige gemeentelijke administraties en zo verder. Je kan een justitiehuis in elk gerechtelijk arrondissement vinden (hun contactgegevens zijn beschikbaar in het [Frans](#) en het [Nederlands](#)) of je kan contact opnemen met één van de diensten slachtofferzorg.

Voor een gedetailleerd juridisch advies, bijstand en vertegenwoordiging moet je je tot een advocaat richten. Afhankelijk van je inkomen kan dit geheel of gedeeltelijk gratis zijn, via het systeem van de **juridische tweedelijnsbijstand**. Een aantal categorieën van personen zoals minderjarigen, geesteszieken of asielaanvragers hebben altijd recht op een volledig gratis bijstand van een advocaat.

Indien je een beroep wil doen op juridische tweedelijnsbijstand moet je je wenden tot een bureau voor juridische bijstand gaan (meer informatie in het [Frans](#) en het [Nederlands](#)) dat je in elk gerechtshoeve vindt. Je zal aan hen de documenten moeten overhandigen die aantonen dat je of tot één van de speciale categorieën behoort of dat je bestaansmiddelen onvoldoende zijn. Het Bureau zal binnen vijftien dagen beslissen of je aanvraag wordt goedgekeurd en zal je de contactgegevens doorgeven van de advocaat die voor jou is aangesteld. Het is ook mogelijk om aan een advocaat van jouw keuze te vragen of hij bereid is om te werken in het kader van tweedelijnsbijstand. In dit geval zal deze advocaat, indien hij toestemt, het Bureau in jouw plaats contacteren om je aanvraag te laten goedkeuren.

Wanneer je over beperkte financiële middelen beschikt, kan je bovendien onder bepaalde voorwaarden vragen om te worden vrijgesteld van een aantal procedurekosten (bv. deurwaarderskosten, kosten voor kopieën uit het strafdossier, ...) via het systeem van de **rechtsbijstand**. Om hiervan te kunnen genieten, moet je een verzoek richten tot het bureau voor rechtsbijstand van de strafrechtbank waar de zaak aanhangig is. Indien je je reeds burgerlijke partij hebt gesteld, kan je dit verzoek, zelfs mondeling, richten tot de strafrechtbank die de zaak behandelt.

Het is je ook aangeraden om in je verzekeringspolissen na te gaan of je een rechtsbijstandsverzekering hebt. Contacteer hiervoor je verzekeringsmaatschappij of makelaar.

Hoe kan ik bescherming krijgen als ik me bedreigd voel?

De politie zal jouw onmiddellijke veiligheid garanderen aan de hand van **algemene veiligheidsmaatregelen**. Wanneer je verder gevaar loopt als gevolg van de getuigenis die je hebt afgelegd of wil afleggen én je bereid bent om deze getuigenis te bevestigen voor de rechtbank kan de

Getuigenbeschermingscommissie je verdere beschermingsmaatregelen toekennen. Indien de procureur des Konings (opsporingsonderzoek) of de onderzoeksrechter (gerechtelijk onderzoek) van mening is dat je deze beschermingsmaatregelen nodig hebt, zullen ze daarvoor een aanvraag indienen bij de Getuigenbeschermingscommissie.

Je kan bijvoorbeeld de volgende beschermingsmaatregelen toegekend krijgen:

advies over preventieve maatregelen die kunnen getroffen worden en hulp bij de installatie ervan

politiediensten die preventief patrouilleren

registratie van inkomende en uitgaande telefoonoproepen

een geheim telefoonnummer of een gsm voor noodoproepen, een beschermde nummerplaat voor je auto

onmiddellijke fysieke bescherming

een andere verblijfplaats voor maximaal 45 dagen

In zeer uitzonderlijke gevallen, dit wil zeggen als je het slachtoffer of getuige bent van georganiseerde criminaliteit of van zeer ernstige misdrijven zoals de ontvoering van minderjarigen of moord én de bovenstaande maatregelen zijn niet voldoende om je veiligheid te garanderen, kunnen speciale beschermingsmaatregelen getroffen worden. Deze omvatten onder andere:

het bezorgen van een andere verblijfplaats voor meer dan 45 dagen

het aannemen van een andere identiteit

Als je slachtoffer bent van seksuele misdrijven of mensenhandel zal je beschermd worden tegen bekendmaking in de media. De publicatie of verspreiding van foto's, tekeningen en andere materialen die je identiteit prijs kunnen geven is immers strafbaar.

Als je slachtoffer bent van huiselijk geweld en je niet wil terug keren naar de echtelijke woning zal de politie voor jou (en je kinderen) een veilige verblijfplaats zoeken.

Je mag tijdens het verhoor aan de politieagent vragen om jouw identiteitsgegevens niet op te nemen in het **proces-verbaal**. Je moet er dan wel rekening mee houden dat de politie deze gegevens toch zal moeten doorgeven als het parket hier expliciet naar vraagt.

Enkel wanneer jij of een van je naastbestaanden ernstig nadeel kan ondervinden als je een getuigenis aflegt, kan de onderzoeksrechter je **volledige of gedeeltelijke anonimiteit** toekennen. De onderzoeksrechter zal vaak uit eigen beweging de beslissing nemen voor anonimiteit maar je kan dit ook zelf vragen. Wanneer de onderzoeksrechter dit verzoek weigert, kan je er niet tegen in beroep gaan.

Gedeeltelijke anonimiteit wil zeggen dat je identiteitsgegevens niet worden opgenomen in het proces verbaal van het verhoor. Dit is mogelijk bij zowel een opsporings- als een gerechtelijk onderzoek.

Volledige anonimiteit wil zeggen dat je identiteit verborgen blijft gedurende de volledige strafprocedure. Deze kan enkel toegekend worden als: er een gerechtelijk onderzoek is onder leiding van de onderzoeksrechter;

de gedeeltelijke anonimiteit niet voldoende is om je te beschermen;

je van mening bent dat je door een verklaring af te leggen jezelf en je familieleden in gevaar brengt én dat dit een reden kan zijn om geen verklaring af te leggen;

Het misdrijf gepleegd werd door een criminele organisatie of een ernstig delict uitmaakt (bijvoorbeeld ontvoering van een minderjarige of moord).

Tot welke diensten kan ik mij tijdens de onderzoeksfase wenden als ik bijstand nodig heb?

Alle personeelsleden van de politiele en gerechtelijke autoriteiten zijn verplicht om je te informeren en indien nodig door te verwijzen naar **gespecialiseerde diensten**. Er zijn verschillende diensten slachtofferzorg waarop je een beroep kan doen tijdens en zelfs na de strafprocedure:

De politieambtenaren zorgen voor het eerste onthaal, praktische hulp, informatie, het voorbereiden van het proces-verbaal en de doorverwijzing naar de geschikte diensten. Als de politieambtenaar niet in staat is om je optimale ondersteuning te bieden (bijvoorbeeld in crisissituaties of bij zeer ernstige situaties) zullen de diensten **politiele slachtofferbejegening** deze taak overnemen.

De diensten **slachtofferonthaal** die deel uitmaken van het justitiehuis, kunnen je informeren en bijstaan tijdens de hele gerechtelijke procedure. Concreet kan deze dienst je specifieke informatie geven over je dossier en over de lopende procedure. Hij kan je eveneens de nodige ondersteuning en bijstand bieden tijdens deze procedure, zoals bijvoorbeeld bij de inzage van het dossier, op de zitting van de rechtbank, bij de teruggave van overtuigingsstukken, of bij de wedersamenstelling. De dienst heeft bovendien de opdracht om je naar de bevoegde diensten te verwijzen, in functie van het probleem waar je mee worstelt. Er is een dienst slachtofferonthaal in elk gerechtelijk arrondissement (hun contactgegevens zijn beschikbaar in het [Frans](#) en het [Nederlands](#)).

De diensten **slachtofferhulp**, bieden je verdere hulp bij de verwerking van de gevolgen van het misdrijf: emotionele en psychologische ondersteuning, informatie (over je rechten, het herstel van de schade, het strafproces en de beschikbaarheid van juridische ondersteuning) en hulp bij de contacten met allerhande instellingen (zoals de verzekeringsdiensten, de politie, de gerechtelijke autoriteiten, de advocatenkantoren, de ziekenhuizen enz.). **diensten** Al deze diensten zijn gratis.

Als je slachtoffer bent van mensenhandel zijn er verschillende gespecialiseerde private diensten die je verder zullen ondersteunen. De coördinatie en samenwerking tussen deze verschillende diensten wordt verzorgd door het Interfederaal Gelijkkansencentrum [UNIA](#). Je zal ook een beroep kunnen doen op aangepaste regels voor een verblijfsvergunning en/of arbeidskaart als je erkend wordt in het **statuut 'slachtoffer mensenhandel' (2)**.

Je kan medische verzorging krijgen maar je zal alles zelf moeten vergoeden als je geen ziekteverzekering hebt (je kan deze kosten wel inbrengen in je schadevergoeding). Inwoners van de 27 EU lidstaten, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland kunnen profiteren van de [Europese Verzekeringskaart](#).

Is het mogelijk om een schikking te treffen met de dader of om een bemiddeling op te starten?

Er zijn mogelijkheden tot bemiddeling in alle fases van de strafprocedure: op het niveau van de politie (politiele schadebemiddeling), op het niveau van de gemeenten (bemiddeling bij administratieve sancties), op het niveau van het parket voordat de beslissing tot vervolging wordt genomen (bemiddeling in strafzaken). Er bestaat ook een mogelijkheid tot bemiddeling los van de gerechtelijke procedure (slachtoffer-daderbemiddeling).

Politiele schadebemiddeling kan worden toegepast bij kleine criminaliteit (bijvoorbeeld graffiti, kleine diefstallen en vandalisme) met het oog op het herstellen van materiële schade. De procedure wordt toegepast voor dat het proces-verbaal wordt doorgezonden naar het parket. De procureur des Konings wordt geïnformeerd over de resultaten van de bemiddeling en als er een overeenkomst werd bereikt, wordt de zaak meestal gesloten.

Bemiddeling bij administratieve sancties (3) wordt toegepast voordat de sanctie definitief wordt opgelegd. Deze bemiddeling is verplicht als de dader jonger is dan 16 jaar. De bemiddeling is vooral gericht op de terugbetaling van de schade en wordt uitgevoerd door lokale overheden.

Bemiddeling in strafzaken kan worden voorgesteld door de procureur des Konings als hij meent dat het feit niet van die aard is dat het gestraft moet worden met een correctionele gevangenisstraf van meer dan twee jaar of een zwaardere straf. Deze vorm van bemiddeling vindt plaats voordat de procureur des Konings een beslissing neemt tot vervolging en wordt uitgevoerd door justitieassistenten. Je wordt als slachtoffer in hoofdzaak betrokken bij de bemiddeling voor de schaderegeling. De procureur des Konings kan ten aanzien van de dader nog één of meerdere bijkomende maatregelen voorstellen (geneeskundige behandeling of therapie, opleiding of dienstverlening). Indien er een overeenkomst wordt bereikt tussen de dader en het slachtoffer over het herstel van de schade en indien de dader de eventuele overige maatregel(en) heeft uitgevoerd, leidt dit tot het verval van de strafvordering (d.w.z. dat de procureur des Konings deze zaak niet meer voor de strafrechtbank zal kunnen brengen). Wanneer de dader zich niet aan de voorwaarden houdt, kan de zaak doorverwezen worden naar een rechtbank. De bemiddeling in strafzaken kan niet plaatsvinden indien je niet wenst mee te werken. Indien dit het geval is zal het dossier teruggestuurd worden naar de procureur des Konings die opnieuw een besluit zal nemen in verband met de vervolging.

De **slachtoffer-daderbemiddeling** verloopt los van de gerechtelijke procedure en vervangt deze niet. De gerechtelijke instanties blijven dus verantwoordelijk voor elke beslissing over de strafrechtelijke vervolging, de bestraffing en de uitvoering van de straffen. Dit belet echter niet dat je op elk moment van de procedure kan vragen een bemiddeling te starten: nog voor de zaak eventueel voor de rechtbank komt, tijdens de behandeling van de zaak voor de rechtbank en nadat de rechter een straf heeft uitgesproken. Iedereen die op een directe wijze betrokken is bij een strafdossier kan om een bemiddeling vragen. Dit betekent dat zowel een slachtoffer als een dader om een bemiddeling kan vragen, maar ook bijvoorbeeld de partner, een familielid of een nabestaande. De bemiddeling geeft je de mogelijkheid om, met hulp van een neutrale bemiddelaar, informatie uit te wisselen met de dader over de feiten, de achtergronden, de betekenis, en de gevolgen van het misdrijf. Ook de vergoeding van de geleden schade kan deel uitmaken van het bemiddelingsproces.

De overeenkomst die tijdens de slachtoffer-daderbemiddeling wordt bereikt is vertrouwelijk en zal enkel doorgegeven worden aan de gerechtelijke instanties als beide partijen hiermee instemmen. De rechter is verplicht om in zijn vonnis melding te maken van het feit dat er een bemiddeling heeft plaatsgevonden maar hij is niet verplicht om met de bereikte overeenkomst rekening te houden.

De slachtoffer-daderbemiddeling wordt uitgevoerd door twee VZW's, Moderator in Vlaanderen en [Médiante](#) in Wallonië. Deze diensten hebben lokale afdelingen in elk gerechtelijk arrondissement.

Er bestaan mogelijkheden tot bemiddeling in het **jeugdrecht**. De herstelbemiddeling is mogelijk zowel op parketniveau als op niveau van de jeugdrechter. Een Hergo (herstelgericht groepsoverleg) kan enkel door de jeugdrechter opgelegd worden. Van de rechter wordt verwacht dat hij voorrang geeft aan een dergelijke herstelrechtelijke maatregel (dus in plaats van meteen een straf uit te spreken voor de minderjarige dader) en dat hij de partijen in het conflict informeert over deze mogelijkheid. Indien de herstelbemiddeling resulteert in een overeenkomst tussen dader en slachtoffer zal de rechter deze overeenkomst over het algemeen goedkeuren. Hij mag de inhoud van de overeenkomst niet aanpassen, en kan enkel weigeren om de overeenkomst te erkennen als de inhoud een gevaar kan betekenen voor de veiligheid in de samenleving. De herstelbemiddeling en Hergo worden uitgevoerd door lokale VZW's in de sector van de jeugdhulp.

Wat zijn de mogelijke beslissingen op het einde van het onderzoek?

De beslissingen die op het einde van het onderzoek kunnen worden nemen, zijn verschillend voor het gerechtelijke onderzoek en het opsporingsonderzoek. In geval van een opsporingsonderzoek, kan de procureur des Konings beslissen om:

de zaak te seponeren;

een **minnelijke schikking** voor te stellen aan de dader. Als de dader het aanbod aanvaardt én hij jou de schade van het misdrijf heeft vergoed, zal de zaak gesloten worden;

een **bemiddeling in strafzaken** voor te stellen;

je dossier door te verwijzen naar het vonnisgerecht.

Als **benadeelde persoon of als burgerlijke partij**, zal je geïnformeerd worden over de beslissing die de procureur des Konings heeft genomen.

In geval van een gerechtelijk onderzoek moet de onderzoeksrechter het dossier doorsturen naar de raadkamer. De zitting in de raadkamer vindt plaats achter gesloten deuren, dit wil zeggen dat enkel de partijen aanwezig mogen zijn. De pers en het publiek hebben bijvoorbeeld geen toegang tot de zitting. De raadkamer kan beslissen om:

de verdachte buiten vervolging te stellen wanneer zij oordeelt dat er niet voldoende bezwaren zijn tegen hem of wanneer zij oordeelt dat de feiten geen misdrijf zijn;

de zaak door te verwijzen naar het vonnisgerecht wanneer zij oordeelt dat er voldoende bewijzen zijn om de verdachte voor de rechter te brengen;

de dader te interneren wanneer die lijdt aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden vermindert en wanneer het gevaar bestaat dat hij opnieuw feiten zal plegen;

haar uitspraak op te schorten, dit betekent dat de dader wel schuldig wordt geacht, maar er wordt hem geen straf opgelegd. De raadkamer kan enkel tot deze beslissing komen als de dader niet eerder tot een straf van meer dan 6 maanden is veroordeeld. De rechter kan een proefperiode van maximum vijf jaar opleggen aan de dader waarin hij zich aan een aantal voorwaarden zal moeten houden. Wanneer de dader opnieuw een misdrijf pleegt of zich niet aan de voorwaarden houdt, kan de rechter de zaak opnieuw beoordelen.

Wanneer de raadkamer een beslissing neemt tot internering of opschorting, doet ze uitspraak als een vonnisgerecht en zal ze dan ook een uitspraak doen over je burgerlijke vordering tot schadevergoeding.

Als **benadeelde persoon** of als **burgerlijke partij (1)**, word je geïnformeerd over de datum van de zitting. Als de zaak wordt doorverwezen naar de strafrechter, word je ook geïnformeerd worden over de datum waarop je zaak voor de strafrechter zal worden behandeld.

Kan ik beroep aantekenen als het dossier gesloten wordt zonder dat dit voor een strafrechter werd gebracht?

Beslissing van de procureur des Konings

Je kan geen beroep aantekenen tegen de beslissing van de procureur des Konings om de zaak te seponeren. Rekening houdend met de feiten en de omstandigheden ervan, en rekening houdend met de redenen van seponering, kunnen er nog mogelijkheden bestaan binnen de strafprocedure om een schadevergoeding te bekomen (naast de procedure voor de burgerlijke rechter):

voor wanbedrijven en overtredingen bestaat de mogelijkheid om rechtstreeks te dagvaarden. Hiervoor moet je via een deurwaarder overgaan tot het dagvaarden van de pleger van de feiten.

je kan ook een klacht met [burgerlijke partijstelling \(1\)](#) indienen bij de onderzoeksrechter, waardoor deze een gerechtelijk onderzoek moet opstarten.

Hiervoor moet je uitdrukkelijk verklaren voor de onderzoeksrechter dat je je burgerlijke partij stelt. Dit kan schriftelijk of mondeling. De onderzoeksrechter stelt een proces-verbaal op van jouw burgerlijke partijstelling. In dit geval kan verzoeken moet u een bepaalde geldsom, of een zogenaamde consignatie betalen. Deze som dient als voorschot op de procedurekosten. De onderzoeksrechter bepaalt het bedrag ervan. Je krijgt deze geldsom terug als de verdachte persoon achteraf schuldig wordt verklaard.

Een rechtstreekse dagvaarding of een burgerlijke partijstelling ten aanzien van een minderjarige is niet mogelijk.

Beslissing van de raadkamer

Je kan, als **burgerlijke partij (1)**, tegen alle beslissingen van de raadkamer, ook als ze besluit om de verdachte buiten vervolging te stellen, beroep aantekenen bij de kamer van inbeschuldigingstelling. Je kan niet in beroep gaan tegen de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling en je mag ook de dader niet meer rechtstreeks dagvaarden.

Als de raadkamer een beslissing heeft genomen over de schadevergoeding (bij de internering van de dader of bij de opschorting van de veroordeling) kan je wel enkel beroep aantekenen met betrekking tot de schadevergoeding en niet over de strafuitspraak. Als je beroep wil aantekenen moet je binnen de vijftien dagen (of drie dagen als de dader in voorlopige hechtenis zit) beroep aantekenen bij de griffie van de rechtbank. De kamer van inbeschuldigingstelling zal daarop je burgerlijke vordering opnieuw beoordelen.

Ik ben een buitenlander. Hoe worden mijn rechten en belangen beschermd?

Als buitenlander kan je van alle rechten genieten die hierboven werden beschreven. Je zal eveneens een aantal bijkomende rechten krijgen om je deelname aan het strafproces te vergemakkelijken.

Zo heb je het recht op gratis bijstand van een tolk wanneer je de officiële taal van het landsgedeelte niet spreekt. Je kan je verklaring ook zelf neerschrijven.

Als je burgerlijke partij bent, kan je eveneens aan de onderzoeksrechter of het openbaar ministerie, naargelang van de stand van de procedure, vragen om de vertaling naar een taal die je verstaat van andere documenten dan deze waarvan reeds in de vertaling wordt voorzien in het Wetboek van strafvordering. Wanneer je niet in het land bent, kan de procureur des Konings of de onderzoeksrechter je ondervragen via een video- of teleconferentie.

Als asielaanvrager heb je automatisch recht op gratis bijstand van een advocaat via het systeem van de juridische tweedelijnsbijstand.

Bijkomende informatie

Grondwet – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

Gerechtigd Wetboek – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

Wetboek van Strafvordering – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

Wet 5 augustus 1992 op het politieambt – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

Wet 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie - in [Nederlands](#)

Omzendbrief GPI 58 4 mei 2007 betreffende politionele slachtofferbejegening in de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus – in Nederlands

Omzendbrief nr. COL 5/2009 van het College van Procureurs-generaal bij de hoven van beroep betreffende het gebruik van eenvormige attesten van klachtneerlegging, richtlijnen inzake de overhandiging van deze attesten door de politiediensten en wijziging van de COL 8/2005, herziene versie van 20-12-2012.

Omzendbrief 26 september 2008 inzake de invoering van een multidisciplinaire samenwerking met betrekking tot de slachtoffers van mensenhandel en/of van bepaalde zwaardere vormen van mensensmokkel – in [Nederlands](#)

Omzendbrief nr. COL 16/2012 van 12 november 2012 - Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie, van de minister van Binnenlandse zaken en van het College van procureurs-generaal betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken

Omzendbrief nr. COL 17/2012 van 12 november 2012 - Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie, van de minister van Binnenlandse zaken en van het College van procureurs-generaal inzake het respectvol omgaan met de overledene, de mededeling van zijn overlijden, het waardig afscheid nemen en de schoonmaak van de plaats van de feiten, in geval van tussenkomst door de gerechtelijke overheden.

Omzendbrief nr. COL 18/2012 van 20 december 2012 - Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van Justitie, van de minister van Binnenlandse zaken en van het College van procureurs-generaal betreffende het tijdelijk huisverbod ingeval van huiselijk geweld

K.B. 18 december 2003 tot vaststelling van de voorwaarden van volledige of gedeeltelijke kosteloosheid van de juridische tweedelijnsbijstand en de rechtsbijstand – in [Nederlands](#)

K.B. 16 mei 2004 betreffende de bestrijding van de mensensmokkel en mensenhandel – in [Nederlands](#)

K.B. 13 juni 1999 houdende organisatie van de Dienst Justitiehuisen van het Ministerie van Justitie – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

K.B. 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken

Samenwerkingsakkoord 7 april 1998 tussen de Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg – in [Nederlands](#)

Protocolakkoord van 5 juni 2009 tussen de Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg - in Nederlands en Frans

Protocolakkoord van 5 juni 2009 tussen de Staat, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest inzake slachtofferzorg – in Nederlands en Frans

Protocolakkoord van 5 juni 2009 tussen de Staat en de Duitstalige Gemeenschap inzake slachtofferzorg – in Nederlands, Frans en Duits

1. Burgerlijke partij

Als burgerlijke partij kan je niet alleen herstel van de schade vorderen, maar heb je ook een **aantal rechten** tijdens de hele strafprocedure:

1) Tijdens het gerechtelijk onderzoek

- Je kan de onderzoeksrechter toelating vragen om het strafdossier in te kijken en er een afschrift van te krijgen.
- Je kan de onderzoeksrechter vragen om een bijkomende onderzoekshandeling te stellen.
- Je kan tijdens de procedure, op eenvoudig verzoek, minstens eenmaal gehoord worden door de onderzoeksrechter.
- Indien een wedersamenstelling plaats vindt, kunnen jij en je advocaat deze bijwonen.

2) Tijdens de strafuitvoering

U kan ook een aantal rechten uitoefenen tijdens de strafuitvoering

Hoe kan je je burgerlijke partij stellen?

Er zijn verschillende manieren en momenten waarop je je burgerlijke partij kunt stellen.

1) Tijdens de onderzoeksfase

- Als er geen gerechtelijk onderzoek lopende is, kan je (zelf of via je advocaat) een klacht met burgerlijke partijstelling neerleggen bij de onderzoeksrechter. Je moet dan een bepaalde geldsom in bewaring geven bij de griffie als voorschot op de gerechtskosten. Je krijgt die geldsom terug als de verdachte persoon achteraf schuldig wordt verklaard.

- Als er wel een gerechtelijk onderzoek geopend is:

kan je je burgerlijke partij stellen door zelf of via je advocaat een eenvoudige verklaring af te leggen voor de onderzoeksrechter;

kan je je ook burgerlijke partij stellen op het einde van het gerechtelijk onderzoek, op het moment dat het onderzoeksgerecht de zaak behandelt.

2) Tijdens de zitting van de rechtbank

Je kan je op de zitting burgerlijke partij stellen door, zelf of via je advocaat, een eenvoudige verklaring af te leggen. Je kan je daarentegen niet voor het eerst burgerlijke partij stellen als de zaak al in behandeling is in hoger beroep.

2. Beschermingsstatuut 'slachtoffer van mensenhandel'

Sinds het begin van de jaren 90 beschikt België over een systeem van verblijfstatuut voor slachtoffers van mensenhandel, waardoor deze slachtoffers kunnen genieten van speciale regels in verband met een verblijfsvergunning en een arbeidskaart.

De volgende categorieën slachtoffers kunnen genieten van het slachtofferstatuut mensenhandel:

slachtoffers van mensenhandel (d.w.z. de verschillende vormen van seksuele uitbuiting, uitbuiting van bedelarij, economische uitbuiting, wegnemen van organen, dwingen om misdrijven te plegen)

slachtoffers van mensensmokkel (d.w.z. hulpverlening aan illegale immigratie met een winst oogmerk) met verzwarende omstandigheid. Slachtoffers waartegen geweld gepleegd of wiens leven in gevaar gebracht werd, kunnen genieten van het statuut.

Het beschermingsstatuut 'slachtoffer van mensenhandel' kan je worden toegekend, als:

Je het contact verbreekt met de vermoedelijke daders;

Je de verplichte begeleiding volgt door een gespecialiseerd onthaalcentrum dat erkend wordt door de bevoegde overheden;

Je samenwerkt met de gerechtelijke overheden, door verklaringen af te leggen of een klacht in te dienen.

3. Administratieve sancties

Administratieve sancties worden opgelegd door de lokale overheden en zijn geen strafrechtelijke sancties. De lokale overheden hebben de bevoegdheid om bepaalde vormen van kleine criminaliteit en overlast te bestraffen door het opleggen van administratieve sancties (administratieve geldboetes, administratieve sluiting van gebouwen of instituties, administratieve schorsing van vergunningen en licenties). De gemeente mag deze sancties opleggen bij inbreuken op zijn eigen reglementen, sommige vormen van vandalisme, enz. Ze zijn voor de vervolging niet rechtstreeks afhankelijk van de procureur des Konings.

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

2 - Mijn rechten tijdens het proces

Hoe kan ik betrokken worden tijdens het proces?

Wat zijn mijn rechten als getuige?

Ik ben minderjarig. Heb ik bijkomende rechten?

Heb ik recht op juridische bijstand?

Hoe kan ik bescherming krijgen als ik me bedreigd voel?

Hoe kan ik een schadevergoeding van de dader of van de staat krijgen?

Is het mogelijk om een schikking te treffen met de dader of om een slachtoffer-daderbemiddeling op te starten?

Ik ben een buitenlander. Hoe worden mijn rechten en belangen beschermd?

Bijkomende informatie

Hoe kan ik betrokken worden tijdens het proces?

Als slachtoffer word je schriftelijk geïnformeerd over de datum wanneer de zaak voor de rechtbank wordt gebracht.

Indien u betrokken wil worden tijdens het proces, kan u zich burgerlijke partij stellen op elk moment van het proces, tot aan het sluiten van de debatten.. Als burgerlijke partij kan u schadevergoeding vragen voor de geleden schade.

Indien je je niet door een advocaat laat vertegenwoordigen en je wenst je op de zitting burgerlijke partij te stellen, ga je als volgt te werk: wees op tijd aanwezig;

meld je aan bij de zittingsdeurwaarder; informeer of je in de juiste zaal bevindt;

begeef je naar voor als de voorzitter van de rechtbank de naam afroept van de beklagde(n) van wie je schadevergoeding wenst;

overhandig je dossier met de nodige stukken die jouw schade aantonen;

overhandig een afschrift aan de advocaat van de beklagde(n);

bewaar zelf de originele stukken;

de voorzitter kan bijkomende inlichtingen vragen. Hij zal je akte verlenen van de vraag om schadevergoeding.

In principe zijn de zittingen van de rechtbank openbaar en mag elke persoon ouder dan 14 het proces bijwonen. Je vrienden, burens en familie maar ook de media en het publiek kunnen dus aanwezig zijn in de rechtszaal. Enkel in uitzonderlijke omstandigheden (bijvoorbeeld bij zedenmisdriven of feiten van mensenhandel met het oog op seksuele uitbuiting) kunnen de debatten achter gesloten deuren gehouden worden. Dit wil zeggen dat het publiek en de media uit de rechtszaal gebannen worden. Om een zitting achter gesloten deuren bij te wonen, moet u zich burgerlijke partij gesteld hebben. De rechter zal zijn vonnis wel altijd in een openbare zitting uitspreken.

Wanneer je een schadevergoeding wilt krijgen (de **burgerlijke vordering**), moet je de schade aantonen die je hebt geleden. Je burgerlijke vordering zal op het einde van de debatten beoordeeld worden door de rechter.

De burgerlijke partij moet aanwezig zijn op de zittingen of er vertegenwoordigd zijn door een advocaat. Als je zelf het contact met de dader wilt vermijden (er bestaat namelijk geen enkele mogelijkheid om de verdachte uit de rechtszaal te weren) kan je advocaat in jouw plaats de debatten bijwonen. Het enige moment waar je echt persoonlijk aanwezig moet zijn, is wanneer je wordt opgeroepen als **getuige**.

Wat zijn mijn rechten als getuige?

Het is niet omdat je als getuige gehoord bent tijdens het onderzoek dat je automatisch gevraagd zal worden om je verklaring te bevestigen voor de rechtbank. Een uitzondering hierop is als je zaak behandeld wordt door het [Hof van Assisen \(2\)](#).

Wanneer je toch wordt opgeroepen om persoonlijk te verschijnen en je valt onder een beschermingsmaatregel en/of je verblijft in het buitenland kan je ondervraagd worden via een video- of teleconferentie. Indien nodig kan je stem vervormd en je gezicht verborgen worden.

Als getuige heb je recht op een vergoeding die bestaat uit een vast bedrag (verschijningsvergoeding) en een vergoeding per afgelegde kilometer (reiskostenvergoeding). Hiervoor moet je je wenden tot de griffie van de rechtbank waarvoor je als getuige bent opgeroepen. Je toont er de oproepingsbrief die de zittingsdeurwaarder je heeft terugbezorgd en jouw identiteitskaart. Je kunt die vergoeding onmiddellijk ontvangen tijdens de openingsuren van de griffie.

Ik ben minderjarig. Heb ik bijkomende rechten?

Als minderjarige zal je beschermd worden tegen bekendmaking in de media. De publicatie of verspreiding van foto's, tekeningen en andere materialen die je identiteit kunnen prijs geven is immers strafbaar.

Als er een audiovisueel verhoor heeft plaatsgevonden, is je persoonlijke verschijning niet meer vereist, tenzij de rechter dit noodzakelijk vindt om de waarheid aan het licht te brengen. In dat geval moet hij/zij je persoonlijke verschijning bevelen en deze motiveren. Je mag de rechter echter vragen om de zitting achter gesloten deuren te houden. Dit is uitdrukkelijk in de wet voorzien voor de slachtoffers van bepaalde seksuele misdrijven, zoals verkrachting of aanranding van de eerbaarheid. De rechter kan dit ook bevelen in het belang van een minderjarige, of wanneer de bescherming van het privé-leven van de partijen dit vereist.

Heb ik recht op juridische bijstand?

Als je je burgerlijke partij hebt gesteld, kan je kiezen om zelf op de zitting aanwezig te zijn of je te laten vertegenwoordigen door je advocaat.

Voor een eerste oriënterend juridisch advies kan je je wenden tot de **juridische eerstelijnsbijstand** waar advocaten op bepaalde dagen en uren een gratis advies verlenen en je indien nodig, naar gespecialiseerde diensten kunnen verwijzen. Er worden zittingen georganiseerd in de gerechtsgebouwen, de vrederegerechten, de justitiehuisen, sommige gemeentelijke administraties en zo verder. Je kan een justitiehuis in elk gerechtelijk arrondissement vinden (hun contactgegevens zijn beschikbaar in het [Frans](#) en het [Nederlands](#)) of je kan contact opnemen met een van de diensten slachtofferzorg.

Voor een gedetailleerd juridisch advies, bijstand en vertegenwoordiging moet je je tot een advocaat richten. Afhankelijk van je inkomen kan dit geheel of gedeeltelijk gratis zijn, via het systeem van de **juridische tweedelijnsbijstand**. Een aantal categorieën van personen zoals minderjarigen, geesteszieken of asielaanvragers hebben altijd recht op een volledig gratis bijstand van een advocaat.

Indien je een beroep wil doen op juridische tweedelijnsbijstand moet je je wenden tot het [Bureau voor Juridische Bijstand](#), dat je in elk gerechtsgebouw vindt. Je zal aan hen de documenten moeten overhandigen die aantonen dat je of tot één van de speciale categorieën behoort of dat je bestaansmiddelen onvoldoende zijn. Het Bureau zal binnen vijftien dagen beslissen of je aanvraag wordt goedgekeurd en zal je de contactgegevens doorgeven van de advocaat die voor jou is aangesteld. Het is ook mogelijk om aan een advocaat van jouw keuze te vragen of hij/zij bereid is om in het kader van tweedelijnsbijstand te werken. In dit geval zal deze advocaat, indien hij/zij toestemt, het Bureau in jouw plaats contacteren om je aanvraag te laten goedkeuren.

Wanneer je over beperkte financiële middelen beschikt, kan je bovendien onder bepaalde voorwaarden vragen om te worden vrijgesteld van een aantal procedurekosten (bv. deurwaarderskosten, kosten voor kopieën uit het strafdossier,...) via het systeem van de **rechtsbijstand**. Om hiervan te kunnen genieten, moet je een verzoek richten tot het bureau voor rechtsbijstand van de strafrechtbank waar de zaak aanhangig is. Indien je je reeds burgerlijke partij hebt gesteld (zie verder) kan je dit verzoek, zelfs mondeling, richten tot de strafrechtbank die de zaak behandelt.

Het is aan te raden om ook grondig je verzekeringspolissen na te kijken om te zien of je een rechtsbijstandsverzekering hebt. Contacteer hiervoor je verzekeringsmaatschappij of makelaar.

Hoe kan ik bescherming krijgen als ik me bedreigd voel?

Als je gevaar loopt tijdens het strafproces en je hebt in de onderzoeksfase gedeeltelijke of volledige anonimiteit gekregen van de onderzoeksrechter, kan je tijdens het proces ondervraagd worden via tele- of videoconferentie. Indien nodig kan je stem vervormd en je gezicht verborgen worden.

Wanneer je als getuige voor de rechtbank moet verschijnen en je nog geen getuigenis hebt afgelegd tijdens het onderzoek kan de rechter besluiten dat je identiteit niet vermeld wordt in het proces-verbaal van de zitting.

Als je het slachtoffer bent van verkrachting of aanranding zal je beschermd worden tegen bekendmaking in de media. De publicatie of verspreiding van foto's, tekeningen en andere materialen die je identiteit kunnen prijs geven is immers strafbaar.

Wanneer de verdachte zich niet in voorlopige hechtenis bevindt, vrees je misschien om oog in oog met hem te komen staan vóór de start van je zitting. Weet dan dat er in sommige gerechtsgebouwen specifieke wachtruimtes voor slachtoffers voorzien zijn om rechtstreeks contact met de verdachte te vermijden. U kan contact opnemen met de dienst slachtofferonthaal voor informatie hieromtrent.

Hoe kan ik een schadevergoeding van de dader of van de staat krijgen?

Indien je een financiële vergoeding wenst in het kader van de strafprocedure, moet je je **burgerlijke partij** stellen (de burgerlijke vordering). Je kan alle soorten schade die je hebt geleden opnemen in je vordering zoals fysieke verwondingen en de bijbehorende medische kosten, morele schade, stoffelijke schade (bijvoorbeeld het verlies van loon, het verlies van een schooljaar, het verlies van werk en schade aan voertuigen of kleding), de kosten van een begrafenis...

De strafrechter zal je burgerlijke vordering beoordelen en zal je een schadevergoeding toekennen als de dader schuldig wordt bevonden.

Je kan ervoor kiezen om een vordering instellen voor de **burgerlijke rechter** indien je, om welke reden ook, niet bent tussengekomen in de strafprocedure.

Ook als het parket de zaak heeft geseponeerd, is dit nog steeds mogelijk. De zaak wordt voor de burgerlijke rechter aanhangig gemaakt door middel van dagvaarding van de persoon die de schade heeft veroorzaakt, tenzij alle partijen bereid zouden zijn om vrijwillig te verschijnen. Indien een verzekeraar tussenkomt (bijvoorbeeld na een verkeersongeval) kan deze ook rechtstreeks worden aangesproken. De burgerlijke rechtspleging verschilt grondig van een strafrechtelijke procedure. Zo moet jezelf aantonen dat de tegenpartij aansprakelijk is voor je schade, eventueel aan de hand van een afschrift van het (afgesloten) strafdossier. Indien er tegelijkertijd een strafrechtelijke procedure loopt, moet de burgerlijke rechter de zaak opschorten tot de strafrechter uitspraak heeft gedaan. De burgerlijke rechter is bovendien verplicht om wat op strafrechtelijk gebied beslist is, te volgen. Vergeet niet dat ook aan het opstarten van een vordering voor de burgerlijke rechtbank kosten verbonden zijn. Het kan dus nuttig zijn om hierover een advocaat raad te plegen.

Ingeval de procureur des Konings een procedure tot verval van de strafvordering heeft opgestart (minnelijke schikking of bemiddeling in strafzaken), kan je ook op deze manier een schadevergoeding van de dader verkrijgen.

Het is niet altijd mogelijk om een schadevergoeding te krijgen van de dader (zo kan het bijvoorbeeld zijn dat de dader niet kan geïdentificeerd of gevat worden) of om je geleden schade volledig terug te vorderen van de verzekeringsmaatschappij. Als je slachtoffer bent geworden van een opzettelijk geweldsmisdrijf kan je onder bepaalde omstandigheden en onder bepaalde voorwaarden een schadevergoeding krijgen van de staat. Voor meer informatie over de mogelijkheden van een **schadevergoeding door de Staat** kan je de informatiefiches van het Europees Juridisch Netwerk voor schadeloosstelling aan slachtoffers in België raadplegen (deze pagina's zijn beschikbaar in het [Frans](#), [Nederlands](#), [Duits](#) en [Engels](#) en in andere talen).

Als de beklaagde schuldig wordt bevonden, zal hij verplicht worden om jou de kosten die je omwille van je burgerlijke partijstelling hebt gemaakt terug te betalen. Deze kosten omvatten een deel van de honoraria die je aan je advocaat hebt betaald. De rechter beslist over het bedrag van deze vergoeding wanneer hij het vonnis uitsprekt.

Als het proces van start is gegaan doordat jij de dader rechtstreeks gedagvaard hebt of de strafvordering op gangIndien je een financiële vergoeding wenst in het kader van de strafprocedure, moet je je **burgerlijke partij** stellen (de burgerlijke vordering). Je kan alle soorten schade die je hebt geleden opnemen in je vordering zoals fysieke verwondingen en de bijbehorende medische kosten, morele schade, stoffelijke schade (bijvoorbeeld het verlies van loon, het verlies van een schooljaar, het verlies van werk en schade aan voertuigen of kleding), de kosten van een begrafenis...

De strafrechter zal je burgerlijke vordering beoordelen en zal je een schadevergoeding toekennen als de dader schuldig wordt bevonden.

Je kan ervoor kiezen om een vordering instellen voor de **burgerlijke rechter** indien je, om welke reden ook, niet bent tussengekomen in de strafprocedure.

Ook als het parket de zaak heeft geseponeerd, is dit nog steeds mogelijk. De zaak wordt voor de burgerlijke rechter aanhangig gemaakt door middel van dagvaarding van de persoon die de schade heeft veroorzaakt, tenzij alle partijen bereid zouden zijn om vrijwillig te verschijnen. Indien een verzekeraar tussenkomt (bijvoorbeeld na een verkeersongeval) kan deze ook rechtstreeks worden aangesproken. De burgerlijke rechtspleging verschilt grondig van een strafrechtelijke procedure. Zo moet jezelf aantonen dat de tegenpartij aansprakelijk is voor je schade, eventueel aan de hand van een afschrift van het (afgesloten) strafdossier. Indien er tegelijkertijd een strafrechtelijke procedure loopt, moet de burgerlijke rechter de zaak opschorten tot de strafrechter uitspraak heeft gedaan. De burgerlijke rechter is bovendien verplicht om wat op strafrechtelijk gebied beslist is, te volgen. Vergeet niet dat ook aan het opstarten van een vordering voor de burgerlijke rechtbank kosten verbonden zijn. Het kan dus nuttig zijn om hierover een advocaat raad te plegen.

Ingeval de procureur des Konings een procedure tot verval van de strafvordering heeft opgestart (minnelijke schikking of bemiddeling in strafzaken), kan je ook op deze manier een schadevergoeding van de dader verkrijgen.

Het is niet altijd mogelijk om een schadevergoeding te krijgen van de dader (zo kan het bijvoorbeeld zijn dat de dader niet kan geïdentificeerd of gevat worden) of om je geleden schade volledig terug te vorderen van de verzekeringsmaatschappij. Als je slachtoffer bent geworden van een opzettelijk geweldsmisdrijf kan je onder bepaalde omstandigheden en onder bepaalde voorwaarden een schadevergoeding krijgen van de staat. Voor meer informatie over de mogelijkheden van een **schadevergoeding door de Staat** kan je de informatiefiches van het Europees Juridisch Netwerk voor schadeloosstelling aan slachtoffers in België raadplegen (deze pagina's zijn beschikbaar in het [Frans](#), [Nederlands](#), [Duits](#) en [Engels](#) en in andere talen).

Als de beklaagde schuldig wordt bevonden, zal hij verplicht worden om jou de kosten die je omwille van je burgerlijke partijstelling hebt gemaakt terug te betalen. Deze kosten omvatten een deel van de honoraria die je aan je advocaat hebt betaald. De rechter beslist over het bedrag van deze vergoeding wanneer hij het vonnis uitsprekt.

Als het proces van start is gegaan doordat jij de dader rechtstreeks gedagvaard hebt of de strafvordering op gang hebt gebracht door een burgerlijke partijstelling, en de verdachte wordt niet schuldig bevonden, kan de rechter beslissen je te veroordelen in alle of een door hem bepaald deel van de kosten door de Staat en door de beklaagde gemaakt. hebt gebracht door een burgerlijke partijstelling, en de verdachte wordt niet schuldig bevonden, kan de rechter beslissen je te veroordelen in alle of een door hem bepaald deel van de kosten door de Staat en door de beklaagde gemaakt.

Is het mogelijk om een schikking te treffen met de dader of om een slachtoffer-daderbemiddeling op te starten?

Op elk moment van de procedure kan je vragen een slachtoffer-daderbemiddeling op te starten: nog voor de zaak eventueel voor de rechtbank komt, tijdens de behandeling van de zaak voor de rechtbank en nadat de rechter een straf heeft uitgesproken. De slachtoffer-daderbemiddeling verloopt los van de gerechtelijke procedure en vervangt deze niet. De gerechtelijke instanties blijven dus verantwoordelijk voor elke beslissing over de strafrechtelijke vervolging, de bestraffing en de uitvoering van de straffen.

De slachtoffer-daderbemiddeling wordt niet uitgevoerd door de staat maar door twee VZW's, Moderator in Vlaanderen en [Médiante](#) in Wallonië. Ze hebben lokale afdelingen in elk gerechtelijk arrondissement.

De overeenkomst die tijdens de slachtoffer-daderbemiddeling wordt bereikt is vertrouwelijk en zal enkel doorgegeven worden aan het gerecht als beide partijen hiermee instemmen. De rechter is verplicht om in zijn vonnis melding te maken van het feit dat er een slachtoffer-daderbemiddeling heeft plaatsgevonden maar hij is niet verplicht om met de bereikte overeenkomst rekening te houden.

In het **jeugdrecht** kan de jeugdrechter in zijn vonnis kiezen voor een slachtoffer-daderbemiddeling of Hergo (herstelgericht groepsoverleg).

Ik ben een buitenlander. Hoe worden mijn rechten en belangen beschermd?

Wanneer je als **burgerlijke partij (1)** of als **getuige** de taal waarin de procedure wordt gevoerd niet verstaat of spreekt, zal er een tolk aangesteld worden.

Wanneer je als burgerlijke partij lijdt aan gehoor- of spraakstoornissen, benoemt de rechter ambtshalve een beëdigd tolk. Wanneer je lijdt aan gehoor- of spraakstoornissen, heb je het recht te vragen dat die bijstand wordt aangevuld met de bijstand door de persoon die het meest gewoon is met je om te gaan. Tenzij je een mondelinge vertaling werd verstrekt, heb je als burgerlijke partij die de taal van de procedure niet verstaat, het recht om een vertaling van de relevante passages van het vonnis of een samenvatting ervan te vragen in een taal die je verstaat. Opdat je effectief je rechten kan uitoefenen als burgerlijke partij moet je worden geïnformeerd over het beschikbare gedeelte van het vonnis en over de motivering ervan. Hiertoe moet je een verzoek neerleggen op de griffie van de bevoegde rechtbank. De vertaling wordt verstrekt binnen een redelijke termijn.

De kosten van vertolking en vertaling zijn ten laste van de Staat.

Bijkomende informatie:

Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarige die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade - in [Nederlands](#)

Grondwet – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

Wetboek van Strafvordering – in [Nederlands](#), [Frans](#) en [Engels](#)

Gerechtelijk Wetboek – in [Nederlands](#) en [Frans](#)

K.B. 28 december 1950 houdende algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken

1. Burgerlijke partij

Als burgerlijke partij kan je niet alleen herstel van de schade vorderen, maar heb je ook een **aantal rechten** tijdens de hele strafprocedure:

- 1) Tijdens het gerechtelijk onderzoek
  - Je kan de onderzoeksrechter toelating vragen om het strafdossier in te kijken en er een afschrift van te krijgen.
  - Je kan de onderzoeksrechter vragen om een bijkomende onderzoekshandeling te stellen.
  - Je kan tijdens de procedure, op eenvoudig verzoek, minstens eenmaal gehoord worden door de onderzoeksrechter.
  - Indien een wedersamenstelling plaats vindt, kunnen jij en je advocaat deze bijwonen.

2) Tijdens de strafuitvoering

U kan ook een aantal rechten uitoefenen tijdens de strafuitvoering

Hoe kan je je burgerlijke partij stellen?

Er zijn verschillende manieren en momenten waarop je je burgerlijke partij kunt stellen.

- 1) Tijdens de onderzoeksfase
  - Als er geen gerechtelijk onderzoek lopende is, kan je (zelf of via je advocaat) een klacht met burgerlijke partijstelling neerleggen bij de onderzoeksrechter. Je moet dan een bepaalde geldsom in bewaring geven bij de griffie als voorschot op de gerechtskosten. Je krijgt die geldsom terug als de verdachte persoon achteraf schuldig wordt verklaard.
  - Als er wel een gerechtelijk onderzoek geopend is:

kan je je burgerlijke partij stellen door zelf of via je advocaat een eenvoudige verklaring af te leggen voor de onderzoeksrechter;

kan je je ook burgerlijke partij stellen op het einde van het gerechtelijk onderzoek, op het moment dat het onderzoeksgerecht de zaak behandelt.

2) Tijdens de zitting van de rechtbank

Je kan je op de zitting burgerlijke partij stellen door, zelf of via je advocaat, een eenvoudige verklaring af te leggen. Je kan je daarentegen niet voor het eerst burgerlijke partij stellen als de zaak al in behandeling is in hoger beroep.

2. Het hof van assisen

Het Hof van Assisen (de contactinformatie is beschikbaar in het [Nederlands](#) en het [Frans](#)) is een tijdelijk strafgerecht dat kan samengeroepen worden in elke provincie en het arrondissement Brussel. Het is bevoegd voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven (met uitzondering van deze die door racisme of xenofobie werden ingegeven) en voor misdaden die niet gecorrectionaliseerd werden. In tegenstelling tot permanente strafgerichten, moet het Hof van Assisen voor elke zaak opnieuw samengesteld worden. De voorzitter van een Hof van Assisen is een raadsheer in het hof van beroep. Hij/zij wordt bijgestaan door twee bijzitters of assessoren (dit zijn rechters van de rechtbank van eerste aanleg). De jury bestaat uit 12 burgers, die door het lot worden aangewezen en waarvan initieel maximum twee derde van de leden van hetzelfde geslacht mag zijn. De jury wordt gekozen uit de burgers die stemrecht hebben, burgerlijke en politieke rechten genieten, tussen 28 en 65 jaar oud zijn, kunnen lezen en schrijven en die geen strafrechtelijke veroordeling tot een gevangenisstraf van meer dan vier maanden, tot een straf onder elektronisch toezicht van meer vier maanden, tot een werkstraf van meer dan zestig uur of tot een autonome probatiestraf van een jaar of meer hebben opgelopen. De jury beslist alleen over de schuldvraag. De jury beslist samen met de beroepsrechters over de op te leggen straf. Tegen de arresten van het hof van assisen is enkel een cassatieberoep mogelijk.

Laatste update: 03/08/2017

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

3 - Mijn rechten na het (eeste) proces

Kan ik beroep aantekenen als de dader wordt vrijgesproken of als ik het niet eens ben met de opgelegde straf?

Wat zijn mijn rechten van zodra het vonnis is uitgesproken?

Bijkomende informatie

Kan ik beroep aantekenen als de dader wordt vrijgesproken of als ik het niet eens ben met de opgelegde straf?

Als burgerlijke partij heb je de mogelijkheid om hoger beroep in te stellen indien de rechtbank je vraag om schadevergoeding heeft afgewezen of indien je het toegekende bedrag te laag vindt. Je kan dus geen hoger beroep aantekenen omdat je niet akkoord bent met de opgelegde straf of indien er een vrijspraak is. Deze taak is uitsluitend voorbehouden aan het Openbaar Ministerie.

In principe moet je hoger beroep instellen binnen de 30 dagen na de uitspraak. Binnen deze termijn, moet je een verklaring van hoger beroep neerleggen op de griffie van de rechtbank die de beslissing heeft genomen. Daarnaast moet je ook een verzoekschrift indienen op diezelfde griffie of op de griffie van de rechtbank of het hof dat het hoger beroep zal behandelen. In dit verzoekschrift moeten de redenen staan waarom je hoger beroep instelt (de 'grievens'). Op de griffie kan je een 'grievensformulier' verkrijgen dat gebruikt kan worden als verzoekschrift. Dit formulier bevat een lijst van grievens die je dan kan aankruisen (bijvoorbeeld de begroting van uw schade).

Wanneer het beroepsgerecht zijn arrest heeft geveld, kan hiertegen niet meer in beroep worden gegaan.

Tegen een arrest van het hof van assisen kan geen hoger beroep worden ingesteld, maar enkel een voorziening voor het Hof van Cassatie.

Het Hof van Cassatie spreekt zich niet uit over de feiten maar controleert of er geen procedurefouten zijn gemaakt of er een slechte toepassing of uitlegging van de wet heeft plaatsgevonden. Het Hof van Cassatie kan alleen maar het vonnis bevestigen of herroepen. Het Hof van Cassatie kan de zaak niet onderzoeken of een nieuw besluit nemen. Indien het Hof van Cassatie het arrest herroept, stuurt zij de zaak naar een andere rechter op hetzelfde niveau als de rechterlijke instantie waarvan de beslissing werd herroepen.

Wat zijn mijn rechten van zodra het vonnis is uitgesproken?

Het is vooreerst belangrijk om te weten dat je als slachtoffer (met uitzondering van de burgerlijke partij) niet automatisch geïnformeerd zal worden over de uitspraak van de rechter. Als jij of je advocaat niet aanwezig kon zijn tijdens de uitspraak zal je zelf contact moeten opnemen met de griffie van de rechtbank. U kan ook contact opnemen met de dienst slachtofferonthaal van het [Justitiehuis](#) om informatie te verkrijgen over het vonnis.

Uitvoering van een gevangenisstraf

Indien de dader wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf, heb je als slachtoffer, onder bepaalde voorwaarden, de volgende rechten in het kader van de uitvoering van deze straf:

het recht **geïnformeerd te worden** over de beslissingen die zijn genomen betreffende de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit aan de veroordeelde (onder andere in het geval van een eerste penitentiaal verlop, een elektronisch toezicht of een voorwaardelijke invrijheidstelling)

het recht **bijzondere voorwaarden te formuleren** die in jouw belang aan de veroordeelde zouden kunnen worden opgelegd.

het recht **gehoord te worden** over de bijzondere voorwaarden die in jouw belang aan de veroordeelde zouden kunnen worden opgelegd.

Hoe kan u van deze rechten genieten

Als je niet het rechtstreekse slachtoffer van de feiten bent en als je geen burgerlijke partij bent, moet je een schriftelijk verzoek sturen naar de strafuitvoeringsrechtbank, die zal beslissen of je een 'direct en legitiem belang' hebt bij de zaak. Als de rechtbank positief antwoordt op je verzoek, moet je vervolgens een slachtofferverklaring invullen (zie hieronder).

Als je wel het rechtstreekse slachtoffer van de feiten bent of als je burgerlijke partij bent en je burgerlijke vordering is ontvankelijk en gegrond verklaard, moet je geen verzoek meer indienen. Dan vul je enkel een slachtofferverklaring in die je naar de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank of naar het justitiehuis stuurt. Er bestaat hiervoor een typedocument die je terugvindt op de website www.justitie.belgium.be (onder de rubriek 'A-Z Onderwerpen' - 'S' - 'slachtofferverklaring') of die je kan verkrijgen bij een justitiehuis.

Om dit document in te vullen of meer informatie te verkrijgen, kan je terecht bij de dienst slachtofferonthaal van het [Justitiehuis](#).

Je kan je, op de zitting van de strafuitvoeringsrechtbank, altijd laten bijstaan of vertegenwoordigen door jouw advocaat. Je kan je ook laten bijstaan door een door de Koning erkende vereniging, of door de diensten slachtofferonthaal.

Uitvoering van een interneringsmaatregel

Als slachtoffer kan je betrokken worden bij de uitvoering van een interneringsmaatregel. Er bestaan verschillende uitvoeringsmodaliteiten van een internering die onder bepaalde voorwaarden kunnen worden toegekend: uitgaansvergunning, verlop, beperkte detentie, elektronisch toezicht, invrijheidstelling op proef, enz.

De dienst slachtofferonthaal contacteert snel na de beslissing tot internering alle gekende slachtoffers over de uitvoering van de interneringsmaatregel. Deze dienst verstrekt je dan de nodige uitleg om de slachtofferfiche in te vullen, waarin je als slachtoffer:

- kan vragen om geïnformeerd te worden over de beslissingen die zijn genomen
- kan vragen op gehoord te worden door de kamer voor de bescherming van de maatschappij
- voorwaarden kan formuleren die in jouw belang kunnen worden opgelegd bij de toekenning van een uitvoeringsmodaliteit van de internering.

Indien je niet als slachtoffer gekend was, moet je een schriftelijk verzoek sturen naar de rechter voor de bescherming van de maatschappij. Deze beslist dan of je een 'direct en legitiem belang' hebt bij de zaak. Je ontvangt samen met de beslissing ook informatie over je rechten en welke stappen je moet ondernemen indien je betrokken wenst te worden bij de uitvoering van de internering. Je ontvangt ook het model van de slachtofferverklaring en de contactgegevens van de diensten slachtofferonthaal.

Je kan hieromtrent meer informatie krijgen bij de diensten slachtofferonthaal of bij jouw advocaat.

Tijdens en na de uitvoering van de (gevangenis)straf of de interneringsmaatregel kan je nog steeds beroep doen op de bemiddeling.

Bijkomende informatie:

Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten – in [Nederlands](#).

Koninklijk besluit van 26 december 2013 tot wijziging van het koninklijk besluit van 29 januari 2007 tot uitvoering van artikel 2, 6°, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten en tot uitvoering van artikel 23bis, laatste lid, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken
Ministerieel besluit van 27 december 2013 tot vervanging van het ministerieel besluit van 30 januari 2007 tot vaststelling van het model van de slachtofferverklaring zoals bedoeld in artikel 1, 4° van het koninklijk besluit van 29 januari 2007 tot uitvoering van artikel 2, 6°, van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Wet van 5 mei 2014 betreffende de internering

Koninklijk besluit van 26 september 2016 tot uitvoering van artikel 3, 9°, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering, houdende de regels met betrekking tot de wijze waarop de slachtoffers kunnen vragen om te worden geïnformeerd, om te worden gehoord of om voorwaarden in hun belang te laten opleggen

Ministerieel besluit van 27 september 2016 tot vaststelling van het model van de slachtofferverklaring zoals bedoeld in artikel 1, 3° van het koninklijk besluit van 26 september 2016 tot uitvoering van artikel 3, 9°, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering, houdende de regels met betrekking tot de wijze waarop de slachtoffers kunnen vragen om te worden geïnformeerd, om te worden gehoord of om voorwaarden in hun belang te laten opleggen

Laatste update: 03/08/2017

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

4 - Bijstand en hulp aan slachtoffers

Lokale en federale Politie – Diensten politionele slachtofferbejegening

Diensten slachtofferonthaal

Slachtofferhulp

Diensten voor slachtoffers van kindermishandeling

Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden

Lokale en federale Politie – Diensten politionele slachtofferbejegening

De lokale en federale politie vallen onder de bevoegdheid van de minister van Binnenlandse Zaken. De lokale politie staat in voor de basispolitietaken en werkt volgens de filosofie van gemeenschapsgerichte politiezorg. De federale politie verzorgt de meer gespecialiseerde politietaken.

De lokale en federale Politie

ontvangen slachtoffers op een beleefde en respectvolle manier

bieden praktische hulp aan slachtoffers, geven hen informatie en verwijzen hen door naar de gepaste diensten (bijvoorbeeld de diensten slachtofferonthaal of slachtofferhulp)

zorgen voor een correcte opstelling van het proces-verbaal met betrekking tot de identiteit van de slachtoffers en hun wens om op de hoogte gehouden te worden over de strafprocedure

kunnen korte tijd na het indienen van de klacht opnieuw contact opnemen met het slachtoffer

De slachtoffers kunnen ook beroep doen op de diensten politionele slachtofferbejegening binnen de lokale en federale politie. Deze diensten kunnen hen ondersteuning bieden onmiddellijk na de feiten waarvan ze het slachtoffer zijn geworden, ook als ze geen klacht hebben neergelegd. Deze diensten kunnen de slachtoffers bijvoorbeeld morele steun bieden, een luisterend oor, hulp bij hun praktische en administratieve stappen, informatie over hun rechten, advies. CONTACTGEGEVENS:

Je vindt de contactgegevens van de diensten voor politionele slachtofferbejegening op de website: www.politie.be. Voor de lokale politie volstaat het om de postcode in te voeren om doorgestuurd te worden naar de website van de politiezone.

Diensten slachtofferonthaal

In België zijn er 28 justitiehuizen die elke een dienst slachtofferonthaal hebben (14 vallen onder de bevoegdheid van de Vlaamse gemeenschap, 13 van de federatie Wallonië-Brussel (Franstalig) en 1 van de Duitstalige gemeenschap).

De diensten slachtofferonthaal

verstrekken aan de slachtoffers en hun na(ast)bestaanden informatie over de lopende gerechtelijke procedure en specifieke informatie over hun individueel dossier. Onder specifieke informatie verstaan we o.m. het toelichten van de betekenis van de onderzoeksdaden die kenmerkend zijn voor een informatieonderzoek, meedelen van de onderzoeksresultaten, overbrengen van vragen van het slachtoffer naar de magistraat alsook de feedback naar het slachtoffer toe, contextualiseren van beslissingen, toelichten van de gerechtelijke procedure, ...

ondersteunen en staan de slachtoffers en hun na(ast)bestaanden bij tijdens de hele gerechtelijke procedure (bv. bij de inzage van het dossier, op de zitting van de rechtbank, bij de teruggave van overtuigingsstukken of bij de wedsamenstelling).

verwijzen de slachtoffers, indien nodig, naar gespecialiseerde diensten (bijvoorbeeld voor psychosociale hulp of juridisch advies).

maken de problemen die de slachtoffers ervaren in hun contacten met justitie over aan de bevoegde instanties.

CONTACTGEGEVENS:

Vlaamse gemeenschap: <http://www.justitiehuizen.be/slachtoffer>

Federatie Wallonië-Brussel: <http://www.maisonsdejustice.be/index.php?id=4657>

Duitstalige gemeenschap: <http://www.ostbelgienlive.be/desktopdefault.aspx/tabid-3918/catid-110>

Slachtofferhulp

Vlaamse gemeenschap – Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW)

De CAW's helpen mensen met al hun vragen en problemen die te maken hebben met welzijn. Ze bieden onder andere ook slachtofferhulp aan slachtoffers, nabestaanden, naastbestaanden en andere betrokkenen. Er zijn elf erkende CAW's in Vlaanderen en Brussel.

De CAW's

staan open voor iedereen met vragen en problemen

bieden psychosociale hulp, geven informatie en advies, bieden ook praktische hulp en juridische bijstand aan slachtoffers, naasten en betrokkenen van een schokkende gebeurtenis (ramp, verkeersongeval, geweld,...).

zijn lid van Victim Support Europe

CONTACTGEGEVENS:

<http://caw.be/zoek-je-hulp>

Federatie Wallonië-Brussel (franstalig) – Diensten slachtofferhulp

De diensten slachtofferhulp richten zich tot alle personen die slachtoffer werden van een misdrijf of van een als misdrijf omschreven feit. Ze bieden hen een sociale of psychologische hulp aangepast aan hun noden om hen te helpen het hoofd te bieden aan de gevolgen van het misdrijf.

De diensten slachtofferhulp zijn private diensten die erkend en gesubsidieerd worden door de Federatie Wallonië-Brussel. De diensten slachtofferhulp zijn onafhankelijk van de politie en van justitie.

De medewerkers van de diensten slachtofferhulp bieden een globale aanpak van de verschillende gevolgen van het misdrijf. Ze kunnen aan de slachtoffers, op korte, middellange of lange termijn de volgende hulp verstrekken:

een psychologische hulp aangepast aan de gevolgen van de feiten

een sociale hulp en informatie om hen te verwijzen en te ondersteunen bij de verschillende stappen die ze moeten ondernemen (politie, gerechtelijke instanties, verzekeringen, edm.)

CONTACTGEGEVENS:

<http://www.maisonsdejustice.be/index.php?id=4717>

Duitstalige gemeenschap – Sozial-Psychologisches Zentrum (SPZ)

De SPZ is een organisatie actief in het Duitstalig deel van het land, die hulp biedt aan slachtoffers van criminaliteit.

De Sozial-Psychologisches Zentrum (SPZ)

is een non-gouvernementele organisatie die actief is in het Duitstalig deel van België

heeft afdelingen in Sankt Vith en Eupen

biedt een individuele aanpak aan alle slachtoffers van misdrijven door een multidisciplinair team bestaande uit psychologen, therapeuten, maatschappelijk werkers en een psychiater.

CONTACTGEGEVENS:

<http://www.spz.be/>

Diensten voor slachtoffers van kindermishandeling

Vlaamse gemeenschap – Vertrouwenscentra kindermishandeling

De Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK) zijn specifieke centra die opgericht zijn door de Vlaamse Gemeenschap. Ze hebben een eigen manier van werken die gericht is op het welzijn en de veiligheid van het kind.

De Vertrouwenscentra Kindermishandeling

hebben een afdeling in elke Vlaamse provincie en in Brussel

hebben een multidisciplinaire werking, met medische, psychologische, pedagogische, sociale en juridische of criminologische expertise

behandelen elke melding van situaties waar kinderen het slachtoffer zijn geworden van actief of passief fysiek, psychologisch of seksueel geweld. De VK's bieden kosteloos rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening en advies of informatie in deze situaties

fungeren net als de Ondersteuningscentra Jeugdzorg als Gemandateerde Voorziening, en nemen in die zin een aantal opdrachten op inzake verontrustende situaties waarin hulp maatschappelijk noodzakelijk kan zijn, waaronder: het verlenen van een consult aan professionelen, het voeren van een onderzoek maatschappelijke noodzaak, en het casemanagement. In sommige situaties kan het VK ook doorverwijzen naar het parket.

CONTACTGEGEVENS:

<http://www.kindermishandeling.be/website/11-www>

Gemandateerde voorzieningen: <http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/professionelen/jeugdhulpaanbieders/omgaan-met-verontrusting/>

Federatie Wallonië-Brussel (franstalig) – Equipes SOS Enfants

De 'Equipes SOS Enfants' zijn actief in het Franstalig deel van het land en bieden hulp aan slachtoffers van kindermishandeling.

De Equipes SOS Enfants:

staan in voor de preventie van kindermishandeling en de behandeling van individuele gevallen van kindermishandeling;

maken een multidisciplinaire analyse van de situatie van het kind en zijn leefomgeving;

voorzien in medische, psychiatrische, psychologische en sociale hulp voor kinderen en hun familie;

verbreden voortdurend hun kennis op het gebied van behandeling en preventie in situaties van kindermisbruik.

CONTACTGEGEVENS:

<http://www.one.be/index.php?id=2380>

Duitstalige gemeenschap – Jugendhilfedienst (JHD)

De JHD is actief in het Duitstalig deel van België en biedt gespecialiseerde hulp voor minderjarige slachtoffers van criminaliteit.

De Jugendhilfedienst (JHD)

is een centrum voor advies en steun in gevallen van kindermishandeling

biedt hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders in het Duitstalig deel van België

melden de zaak, indien nodig, bij het openbaar ministerie of de jeugdrechtbank.

CONTACTGEGEVENS:

http://www.dglive.be/desktopdefault.aspx/tabid-300/537_read-3830/

Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden

De Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden werd opgericht door de wet van 1 augustus 1985 en heeft een belangrijke taak bij de financiële hulp door de staat aan slachtoffers van geweldsmisdrijven.

De Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden

voorziet financiële bijstand aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en in sommige gevallen aan hun familie

voorziet ook in een procedure voor financiële bijstand aan slachtoffers van misdrijven die plaatsvonden in een ander land van de Europese Unie

kan bijstand verlenen zelfs als de dader onbekend is of niet verantwoordelijk wordt geacht voor zijn/haar daden

is niet bevoegd voor misdrijven door onvoorzichtigheid of onoplettendheid

Als u slachtoffer bent van een terroristische daad, dan kunt u terecht bij het uniek loket dat door de Commissie werd opgericht voor slachtoffers van terroristische daden. Dit loket is bereikbaar via het volgende emailadres: terrorvictims@just.fgov.be.

CONTACTGEGEVENS:

<https://justitie.belgium.be/nl/commissiefinancielehulp>

Laatste update: 03/08/2017

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken lidstaten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de

Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. De Europese Commissie aanvaardt geen

verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid met betrekking tot informatie of gegevens in dit document. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke

bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.